

LÆREPLAN

Nasjonal grunnopplæring for ordensvakter ved egenvakthold

Teori og praksis

Godkjent av Politidirektoratet den 22.03.2023

Innhold

1. Nasjonal grunnopplæring for ordensvakter.....	3
1.1. Formål	3
1.2. Krav til ordensvaktopplæringen.....	3
1.3. Teoretisk grunnkurs – oversikt	4
1.4. Praktisk grunnkurs – oversikt.....	4
1.5. Organisering og arbeidsmåter	4
1.6. Anbefalt litteratur	4
1.7. Forholdet til vekterutdanningen.....	4
2. Teoretisk grunnkurs	5
2.1. Kommunikasjon og konflikthåndtering.....	5
2.2. Kulturforståelse og mangfold	7
2.3. Beredskapsplaner og risikovurdering	8
2.4. Førstehjelp	8
2.5. Alkohol og rusmidler, herunder tegn og symptom.....	9
2.6. Brannvern.....	11
2.7. Juss	12
3. Praktisk grunnopplæring.....	14

1. Nasjonal grunnopplæring for ordensvakter

1.1. Formål

Grunnopplæringen skal legge grunnlag for yrkesutøvelse som ordensvakt. Formålet med opplæringen er å ivareta sikkerheten og rettsikkerheten til de som kommer i kontakt med ordensvaktene, sikre god kvalitet på ordensvakttjenesten og også at ordensvakten skal ha kjennskap til hvordan egen sikkerhet kan ivaretas.

Ordensvaktene har mange ulike oppgaver, og opplæringen skal dekke relevante fagområder og utfordringer ordensvakten kan møte i arbeidet. Opplæringen skal gi ordensvakten grunnleggende kjennskap til hva som kan forebygges uønskede hendelser som brann, uhell, ulykker og kriminelle handlinger, eller redusere konsekvensene av disse.

Grunnopplæringen for ordensvakter er på 40 timer, herunder teoretisk grunnkurs på 30 timer og praktisk del av grunnkurs på 10 timer. I tillegg kommer en avsluttende prøve på inntil tre timer.

Kursplan for opplæringen er basert på føringer fra Justis- og beredskapsdepartementet, og er fastsatt av Politidirektoratet den 22.03.2023. Kursplanen ligger på politiet.no.

1.2. Krav til ordensvaktopplæringen

Ordensvaktopplæringen skal bestå av:

- a) En teoretisk del
- b) Praksisopplæring i ordensvakttjeneste
- c) Avsluttende eksamen
- d) Regodkjenning hvert 4. år

Både teori og praksis må være gjennomført før eksamen.

1.3. Teoretisk grunnkurs – oversikt

Teori	
Fag	Timer
Kommunikasjon og konflikthåndtering inkl. HMS (egensikkerhet)	6
Kulturforståelse og mangfold	2
Beredskapsplaner og risikovurdering	1
Førstehjelp	6
Alkohol og rusmidler, herunder tegn og symptom	6
Brannvern	3
Juss og rapportlære	6
SUM	30

1.4. Praktisk grunnkurs – oversikt

Praksis	
Fag	Timer
Kommunikasjon og konflikthåndtering, HMS (egensikkerhet)	3
Strafferett og straffeprosess, egenrapport	2
Risikovurdering, Beredskapsplaner	1
Førstehjelp	2
Brannvern	2
SUM	10

1.5. Organisering og arbeidsmåter

Den teoretiske opplæringen forutsettes gjennomført som fjernundervisning eller som fysisk klasseromsundervisning. Minimum 15 timer av den teoretiske opplæringen skal gjennomføres ved fysisk klasseromsundervisning. All praksisopplæring skjer ved fysisk fremmøte.

1.6. Anbefalt litteratur

Fagbøkene «Nasjonal grunnutdanning for vektere» og «Juss for vektere» er vurdert som dekkende for innholdet i ordensvaktopplæringen. Når det gjelder førstehjelp dekker Standard Norges «Førstehjelp i arbeidslivet» – SN-NSPEK 10501:2022 innholdet i ordensvaktopplæringen.

1.7. Forholdet til vekterutdanningen

En godkjent vekter kan arbeide som ordensvakt. Ved regodkjenning kan vekteren velge mellom regodkjenning som vekter, eller kun som ordensvakt i egenvakthold, avhengig av hva vedkommende skal jobbe som fremover.

Ordensvakter i egenvakthold som ønsker godkjenning som vekter, må gjennomføre hele den ordinære vekterutdanningen og vektereksamen.

2. Teoretisk grunnkurs

I den teoretiske opplæringen skal elevene ha fått en gjennomgang av hvordan:

- Bruke, og opptre i samsvar med, relevant regelverk og etiske normer i utøvelse av arbeidet
- Utføre livreddende og emosjonell førstehjelp og ta ansvar på et skadested
- Gjøre rede for forebyggende brannvernarbeid på praksisstedet knyttet til ordensvaktens arbeidsoppgaver, og følge en branninstruks
- Bruke kommunikasjon for å forebygge/løse/dempe konflikter
- Overholde relevante regler i alkoholloven og bidra til at disse blir overholdt
- Man kan handle i henhold til i beredskapsplaner for praksisstedet
- Man kan utarbeide tjenesterapporter om observasjoner og hendelser
- Man vurderer egenrisiko og iverksette egnede tiltak

2.1. Kommunikasjon og konflikthåndtering

6 timer

Tema	Innhold
Innledning	Konfliktrisiko Hva er en god konfliktløser? Konflikthåndtering og egensikkerhet
Vurdere konfliktrisiko i ulike situasjoner	Konfliktnivåer Tegn på aggresjon Viktigheten ved å oppfatte, ligge i forkant av potensiell negativ utvikling Risikofaktorer som øker aggressiv/voldelig atferd
Rus – påvirkning av adferd	Alkohol og rusmidler som aggresjonsfremdrivende faktor Spesielle forhåndsregler ved konflikthåndtering og rus Ulike typer narkotika: sentralstimulerende og beroligende. Rusmidler og aggressiv/voldelig/uforutsigbar atferd. Tegn og symptomer på bruk av ulike typer rusmidler. Typisk handlingsmønster.
Psykisk lidelse – påvirkning av adferd	Psykiske lidelser som risikofaktor for voldsutøvelse Psykose Vrangforestillinger Hørselshallusinasjoner Tegn og symptomer på psykiske lidelser og risikofaktorer forbundet med disse
Kommunikasjon	Hva er kommunikasjon? <ul style="list-style-type: none">- Verbal og nonverbal- Avsender, budskap, mottaker- Forståelse

	<p>Ordensvaktens ansvar for positiv dialog</p> <ul style="list-style-type: none"> - Holdninger - Fordommer - Generalisering
Kroppsspråk	<p>Betydningen av kroppsspråk i kommunikasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan oppfattes kroppsspråket ditt? - Hvordan kan kroppsspråk brukes aktivt i konflikthåndtering? - Hva slags kroppsspråk tyder på aggresjon?
Empati	<p>Empatiens betydning i en konfliktsituasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sette deg inn i den andres ståsted
Håndtere konfliktsituasjoner	<p>Hvordan håndtere konfliktsituasjoner?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forberedelser - Opptreden i konfliktsituasjon - Forhold etter konflikten
Hvordan påvirker egen adferd konflikter	<p>Ordensvaktens holdninger og kommunikasjon</p> <p>Skjema, stereotypier, attribusjon</p> <p>Hvordan bryte et mønster</p> <p>Ordensvaktens verdier</p> <p>Ordensvaktens fremtoning (uniformens utseende, hvordan bæres uniformen)</p>
Stress og stressmestring	<p>Hva er stress? Alarmerende reaksjon i kroppen når vi opplever fare.</p> <p>Fight, flight eller freeze</p> <p>Symptomer på stress hos deg selv og andre</p> <p>Kortsiktige og langvarige konsekvenser</p> <p>Hvordan redusere stressnivået?</p> <p>Mestringsstrategier</p> <p>Stressforebygging</p> <p>Risiko ved alenarbeid</p>
Kollegastøtte	<p>Viktigheten av å oppfatte og reagere på både egne og andres tegn og symptomer</p> <p>Forebyggende arbeid</p>
Kommunikasjon med AMK, Politiet og	<p>Hvordan kommunisere?</p> <p>Hva skal informasjon inneholde?</p>

Brannvesene t	
------------------	--

2.2. Kulturforståelse og mangfold

2 timer

Tema	Innhold
Utfordringer ved tverrkulturell kommunikasjon og samhandling	<p>Diskutere betydningen av ordene fordommer, diskriminering, etnisitet, kultur, nasjonalitet, identitet og krysskulturell kommunikasjon</p> <p>Hva slags situasjoner kan vi komme borti i der kultur/religion utgjør en utfordring?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan håndtere situasjonene? <p>Faren ved filtrering/profiltenkning</p>
Løsninger innen krysskulturell kommunikasjon	<p>Metodisk relativisme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan vi med metodisk relativisme kan oppnå ønskede resultater i møte med mennesker som har en annen kulturell bakgrunn enn oss selv. <p>Ordensvaktens holdninger</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hva slags holdninger til andre mennesker kreves for å være ordensvakt <p>Samhandling med ulike kulturer krever forståelse og respekt. Multikulturell kommunikasjon bygger på respekt, toleranse og et godt menneskesyn.</p>
Yrkesetikk og holdninger 0-grensen	<p>Definisjon av «etikk» og «moral». Forventede holdninger til deg som ordensvakt</p> <p>Ansvar for egne handlinger, dvs. egen adferd i møte med kunder, publikum, kollegaer og ledelsen.</p> <p>Handlinger må være forankret i avtaler og instruksjoner.</p> <p>Hvilke krav arbeidsgiver setter til ordensvakten. Tillit står helt sentralt</p>
Holdninger	<p>Holdninger til andre mennesker. Hva er holdninger? Hvor kommer holdningene våre fra? Hvordan kan holdninger påvirkes?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identitet, perspektiv, diskriminering, etnisitet, fordommer, fremmedfrykt, integrering, inkludering, rasisme og alder <p>Kultur: Verdier og normer som er rådende hos en viss gruppe mennesker, i en organisasjon, en etat eller lignende</p>

2.3. Beredskapsplaner og risikovurdering

1 time

Tema	Innhold
Innledning	Sammenheng beredskap og risiko Hva er beredskap? Hva er en kritisk hendelse?
Beredskapsplan	Hva er en beredskapsplan: Hvem er ansvarlige ved ulike hendelser Lokaler og utstyr som trengs for å løse oppgaven Varslingsplan, slik at beredskapsorganisasjonen raskt blir varslet
Varslingsplan	Hvem skal varsle, hvem skal varsles, hvordan varslingen skal skje

2.4. Førstehjelp

6 timer

Tema	Innhold
Vurdere situasjonen og sikre skadested	Sikre skadested Egensikkerhet
Varsling	Varsling Medisinsk nødtelefon 113 Legevakt 116117 Egne interne varslingsrutiner Frigjøring, forflytning av skadd person
Undersøkelser - ABCDE	
A-Airways	Frie luftveier og sideleie Fremmedlegeme i luftveiene Stabilisering av nakke
B-Breathing -Pust	Vurdering av pust

<p>C- Circulation- Sirkulasjon</p> <p>D-Disability - Bevissthetsni vå</p> <p>E-Exposure/ Environment - Hypotermi</p>	<p>Blødningskontroll – Tiltak ved blødninger</p> <p>Hjertestans og hjerte- og lungeredning (HLR)</p> <p>Bruk av hjertestarter</p> <p>Vurdering av bevissthetsnivå</p> <p>Forebygge varmetap hos syk eller skadet person</p>
<p>Spesifikke skader og sykdomstilstander</p>	<p>Hodeskader</p> <p>Krampeanfoll</p> <p>Nakke- og ryggskader</p> <p>Buuskader</p> <p>Bekkenskader</p> <p>Brudd og bløtdelsskade</p> <p>Amputert lemedel</p> <p>Brannskade, inhalasjonsskade</p> <p>Etseskade</p> <p>Elektrisk skade</p> <p>Hjerteinfarkt</p> <p>Hjerneslag</p>

2.5. Alkohol og rusmidler, herunder tegn og symptom

6 timer

Tema	Innhold
<p>Grunnleggende om alkoholloven</p>	<p>Bevillingshaver</p> <p>Styrer og stedfortreder</p> <p>Inndragning</p> <p>Prikketildelingssystemet</p> <p>Internkontroll</p>

<p>Alkohollovens alderskrav</p>	<p>Rutiner for å sikre at skjenkebevillingen utøves forsvarlig og i henhold til gjeldende regelverk</p> <p>Alders- og legitimasjonskontroll</p> <p>Samarbeid - Samarbeid mellom kommune, politi og skjenkesteder</p> <p>Alderskrav til den som blir skjenket og den som skjenker</p> <p>Forbud mot skjenking til person som er under 18 år, jf. alkoholloven § 1-5, annet ledd</p> <p>Forbud mot skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 til person på 18 eller 19 år, jf. alkoholloven § 1-5, første ledd</p> <p>Alderskravet til den som skjenker alkoholholdig drikk, jf. alkoholloven § 1-5, tredje ledd.</p>
<p>Åpenbart påvirket</p>	<p>Definisjonen av åpenbart påvirket, og hvilke rusmidler forbudet gjelder</p> <p>Forbud mot skjenking til person som er eller må antas å bli åpenbart påvirket av rusmidler, jf. alkoholloven § 8 -11 og alkoholforskriften § 4- 2, første ledd og annet ledd.</p> <p>Forbud mot at personer som er åpenbart påvirket av rusmidler skal gis adgang eller oppholde seg på et skjenkested</p>
<p>Andre krav til bevillingshaveres utøvelse</p>	<p>Bevillingshavers bistandsplikt jf. alkoholforskriften § 4-1, annet ledd - Bevillingshavers bistandsplikt og den alminnelige borgerlige hjelpeplikten –</p> <p>Kav om forsvarlig drift jf. alkoholloven § 4-7 - Forbud mot hindring av kontroll jf. alkoholloven § 1-9.</p> <p>Skjenketider jf. alkoholloven § 4-4</p> <p>Forbud mot diskriminering og narkotikaomsetning jf. alkoholloven § 1-8, annet ledd</p> <p>Forbud mot konsum av medbrakt alkoholholdig drikk, jf. alkoholforskriften § 4-4</p> <p>Forbud mot å medta alkohol ut av lokalet alkoholforskriften § 4-4</p>
<p>Tegn og symptomer</p>	<p>Grunnleggende kunnskap om tegn og symptomer på ruspåvirkning</p>

	Grunnleggende informasjon om betydningen av påvirkning av doping- og rusmidler knyttet til sikkerhet, egensikkerhet og alkohollovens regler om «åpenbart påvirket»
--	--

2.6. Brannvern

3 timer

Tema	Innhold
Brann som fenomen	Brannutvikling Påvirkende faktorer - Brannspredning - Brannrøyk og brannspredning
Brannårsaker	Generell brannstatistikk Eksempler Fenomenet påsatt brann – Ryddighet og avfallshåndtering
Konsekvenser av brann	Tap av liv, helse og materielle verdier Omdømme og driftsstans
Påvirkende tiltak for rømning og redning	Forskrift om brannforebygging §§ 4,5,9 og 10 Tiltak som påvirker rømning og redning Manuelle slökkemidler Forskjellige typer stasjonære sløkkeanlegg
Forebyggen de brannvern	Automatiske brannvarslingsanlegg Ledesystemer Forståelse av sammenhengen mellom aktive og passive sikringstiltak Forskrift om brannforebygging §§ 11-13 Forebyggende brannvern <ul style="list-style-type: none"> • Rutiner og instruksjer • Opplæring og øvelser • Brannvernrunder Sammenhengen mellom brannvern og generell HMS

2.7. Juss

6 timer

Tema	Innhold
Sentrale rammer for utøvelse av ordensvakt virksomheten	Sentrale bestemmelser i vaktvirksomhetsloven, vaktvirksomhetsforskriften
Menneskerettigheter	<ul style="list-style-type: none">• Hva menneskerettigheter er, og hvilken betydning de har i norsk rett• De mest relevante menneskerettighetene:<ul style="list-style-type: none">○ Grunnleggende menneskerettigheter av betydning for ordensvaktutøvelsen○ Forbud mot diskriminering på bakgrunn av kjønn, rase, farge, språk, religion, politisk oppfatning, nasjonalitet, legning jf. EMK art. 14• Hvordan disse menneskerettighetene også fremgår av norsk rett (grunnlov, straffelov, diskriminerings lov etc.)
Grunnlaget for ordensvaktens myndighet	Formelle krav Grunneiers eierrådighet Nødverge og nødrett Lovverk knyttet til diskriminering og krav til likebehandling Sentrale bestemmelser i straffeloven Sentrale bestemmelser i straffeprosessloven Betydningen og rekkevidden av samtykke fra borgerne Selvtekt Tilbakeholdsrett
Rapportlærere	Formålet med en rapport Hva er godt rapportspråk? <ul style="list-style-type: none">- Naturlig og lettfattelig, korte enkle setninger- Objektivt skrevet- Nøyaktig Detaljeringsgrad Personvern - GDPR og betydningen for deling/lagring av informasjon
Hovedtrekk fra arbeidsmiljø	AML kapittel 2

ølovens kapittel 2	<p>§ 2.3: Arbeidstakers medvirkningsplikt og plikt for egen og kollegaers arbeidsmiljø og sikkerhet</p> <ul style="list-style-type: none">- Plikt til å følge sikkerhetsrutiner, bruke verneutstyr- Plikt til å ivareta egen sikkerhet- Plikt til å melde fra om forhold som kan medføre fare for liv og helse. <p>§ 2-4, § 2-5: Varsling om kritikkverdige forhold. Vern mot gjengivelse ved varsling.</p>
-----------------------	---

3. Praktisk grunnopplæring

Mål for den praktiske opplæringen er at eleven skal kjennskap til hovedlinjer knyttet til å:

- Vurdere risiko knyttet til ordensvaktens arbeidsoppgaver
- Håndtere ulike hendelser i henhold til beredskapsplaner
- Utføre ordensvakttjenester i samsvar med gjeldende regelverk
- Arbeide på et skadested inntil offentlig skadestedsleder kommer
- Utføre førstehjelp
- Slukke mindre branntilløp knyttet til teorien og gjennomføre evakuering
- Forebygge og håndtere konfliktsituasjoner i samsvar med gjeldende regelverk og etiske retningslinjer
- Utarbeide enkle skriftlige rapporter om observasjoner og hendelser

Opplæringen er organisert som praksisopplæring i ordensvaktvirksomhet og skal gjennomføres av godkjent praksisinstruktør. Praksisopplæringen utgjør minimum 10 klokketimer. Under praksisopplæringen kan ikke eleven utføre selvstendig ordensvakttjeneste, men skal være under direkte kontroll av praksisinstruktør. I løpet av praksisopplæringen skal eleven ha fått prøvd seg på de oppgavene som fremgår av målkravene.

For at praksisopplæringen skal kunne anses å være under veiledning, kan det ikke være flere elever per praksisinstruktør enn at eleven får prøvd seg på å utføre oppgavene.

Opplæringen skal i størst mulig grad være relatert til temaene som gjennomgås i den teoretiske delen av opplæringen. Under praksisopplæringen vil fagområdene naturlig berøre hverandre, og det er derfor verken nødvendig, eller ønskelig, at man rendyrker hvert fag under praksisopplæringen.

Opplæringen skal dokumenteres.